

Dlaczego terapia rodzin powinna rozważyć założenia buddyzmu Zen?

Phoebe Prosky

Kliniczny pracownik socjalny w dziedzinie zdrowia psychicznego, Maine

„Współczucie jest zasadniczo uświadomieniem sobie, że wszyscy i wszystko są odbiciem wszystkich i wszystkiego.” (Mingyur Rinpoche 2007, p.174)

Niniejsza praca przedstawia przesłanki opowiadające się za wykorzystaniem filozofii Zen w rozwoju terapii rodzin, jak również prezentuje rezonans pomiędzy tymi dwoma rodzajami wiedzy pod względem teorii, praktyki oraz sposobów, w jakich filozofia Zen poszerza nasze obecne rozumienie systemowe.

Nieodzownie systemowa natura terapii rodzin rezonuje z głębokim poczuciem wzajemnego połączenia, które leży u podstaw filozofii buddyzmu Zen. W wielu miejscach, te dwa podejścia, tak mało prawdopodobne by występować razem, wzmacniają swoje wzajemne obserwacje i wnioski. Ale jest jeszcze coś. Filozofia Zen wychodzi poza obecne analogie z terapią rodzin, krocząc po ścieżkach, które doprowadziły do rozwoju podejścia systemowego w nowym wymiarze - wymiarze, który obejmuje zarówno świadomość terapeuty, jak i klienta – wymiarze obejmującym współczucie, które wynika bezpośrednio z idei wzajemnego połączenia.

Diagnoza – co to jest? ‘Autyzm’ w terapii par.

Lieven Migerode

Psycholog kliniczny, terapeuta par i rodzin

Centrum Terapii Par, Rodzin i Problemów Seksualnych, Szpital Uniwersytecki, Leuven

Terapeuci często stają w obliczu wpływu diagnozy na porządkowanie znaczeń. Niniejszy artykuł przedstawia diagnozę jako konstrukcję społeczną, a specjalną uwagę poświęca diagnozie spektrum zaburzeń autystycznych. Społeczna konstrukcja znaczenia i rola społeczności tworzą szkielet, dzięki któremu można zrozumieć siłę ‘diagnozy’ w porządkowaniu znaczenia w terapii. Społeczność, wraz z główną rolą jaką pełni, jest przedstawiona dwojako. Po pierwsze, jako społeczność lingwistyczna; społeczność, w której znaczenie istnieje i rozwija się. Po drugie, jako grupa do której się należy. Diagnoza może pomóc tym, którzy czują się odrzuceni w odnalezieniu sposobu na to, aby przynależeć. Takie rozumienie diagnozy pozwala na większą swobodę przy tworzeniu alternatywnych znaczeń, np. w terapii par. Ta sama historia zostaje opowiedziana dwa razy: fragmenty metalogu łączą się ze zwykłym tekstem.

Płynna etyka – psychoterapia w czasach niepewności

Zygmunt Bauman¹, Paolo Betrando² i Helga Hanks³

1. Profesor Emeritus socjologii, Uniwersytet w Leeds, Wielka Brytania
2. Dyrektor, Centrum Episteme, Turyn, Włochy
3. Konsultant, psycholog kliniczny oraz psychoterapeuta systemowy, Leeds, Wielka Brytania

Zmiany w społeczeństwie, następujące przez stulecia i zakończone kulminacją w wiekach XX i XXI, są niebagatelne. Wywiad z profesorem Baumanem dotyka specyficznych spraw związanych z etycznymi dylematami terapeuty pracującego w XXI wieku.

Profesor Bauman, znany i szanowany socjolog, zgodził się udzielić wywiadu Paolo Betrandowi i Heldze Hanks na początku 2009 roku. Pytający skupili się na kwestii postrzegania przez profesora Baumana znaczenia i roli psychoterapii, a w szczególności na jego poglądach na temat „etyki psychoterapii.” Profesor Bauman przewidywał w swych wypowiedziach problemy z jakimi będą zwracać się pacjenci zgłaszający chęć podjęcia leczenia w ramach psychoterapii w obecnych czasach. Tematem jego wypowiedzi były też kwestie związane z wyraźnymi podziałami pokoleniowymi, jakie tworzą się od czasów drugiej wojny światowej. Ostatnia kwestia stała się w rezultacie centralnym zagadnieniem wywiadu. Teoria profesora Baumana nazwana przez niego samego „Płynne Czasy – żyjąc w wieku niepewności” stała się pretekstem do postawienia pytań o rolę psychoterapii w dzisiejszym społeczeństwie.

Wywiad został zaprezentowany na otwarciu międzynarodowej konferencji *Psychoterapia jako Etyka: Postmodernistyczna Odpowiedzialność w Praktyce Klinicznej*, sponsorowanej przez *Episteme* (Centro di Psicoterapia Sistemica), Turyn, Włochy, październik, 2009.

Postmodernistyczna etyka psychoterapii: odpowiedzialność za relacje w praktyce¹

Sheila McNamee, Ph.D.

Wydział Komunikacji, Uniwersytet New Hampshire, USA

„Jest jasne że etyki nie da się wypowiedzieć” (Wittgenstein)

Psychoterapia (jak większość profesjonalnych dziedzin) jest pełna wątpliwości dotyczących działań etycznych, gdzie przez „działanie etyczne” przeważnie rozumie się „postępowanie słusznie”. Niemniej jednak, kiedy poruszamy się w sferze postmodernistycznej wrażliwości – świecie, który obejmuje niepewność zamiast pewności, wieczną zmianę zamiast stabilności, oraz lokalne/historyczne/kulturowe ewentualności zamiast uniwersalnych praw – odpowiedź na pytanie co jest etyczną praktyką wymaga całkowitej zmiany podejścia.

Tradycyjnie, uważa się, że można osądzać indywidualne osoby i ich postępowanie, formułując oceny dotyczące stosowności bądź etycznej wartości ich zachowań. Kryteria etycznego postępowania w tradycyjnej orientacji opierają się na założeniu, że takie postępowanie jest poparte empirycznie i stosowane w każdym kontekście. Jednak w erze postmodernizmu, podejście uległo zmianie na dwa istotne sposoby: (1) z wiary, że może istnieć jednolity zbiór kryteriów do oceny etyczności danego zachowania, oraz (2) ze skupiania się na indywidualnych osobach i ich postępowaniu do skupiania się na *procesach tworzenia więzi*. Te zmiany wymagają byśmy podchodzili do zagadnienia etycznego postępowania w radykalnie inny sposób.

¹ Wersja tego artykułu została zaprezentowana na międzynarodowej konferencji, *Psychoterapia jako Etyka: Postmodernistyczna Odpowiedzialność w Praktyce Klinicznej*, sponsorowanej przez *Episteme* (Centro di Psicoterapia Sistemica), Turyn, Włochy, październik 2009

Lekcja etyki: wskazówki z badań nad etyką psychoterapeutyczną

Peter Stratton

Profesor Terapii Rodzin, Uniwersytet w Leeds, Wielka Brytania

Badania naukowe to bogata, i dla niektórych terapeutów, zupełnie obca kultura. Tak jak z każdej innej, także i z tej kultury można czerpać wiedzę i umieć okazać jej szacunek. Przez dekady badania naukowe zwracały szczególną uwagę na etyczny wymiar praktyki terapeutycznej. Niniejsza praca przedstawia wejście w interakcje ze światem badań naukowych jako etyczny wymóg terapeuty, jak również jako działanie strategiczne ponieważ ważne z etycznego punktu widzenia. Kluczową bowiem kwestią jest utrzymanie psychoterapii jako środka pomocy dostępnego dla wszystkich, którzy tego potrzebują.

Niniejsza rozprawa omawia dwa aspekty nauki etyki płynące z badań naukowych. Pierwszy aspekt dotyczy pytania w jakim stopniu etyczna praktyka powinna wymagać od terapeuty świadomości czy prowadzona terapia jest skuteczna, bezużyteczna, czy też wręcz szkodliwa dla pacjenta. Badania naukowe w tym względzie mogą służyć wiedzą o efektywności poszczególnych aspektów terapii. W szczególności, mogą one wskazać kiedy aspekt terapii jest nieefektywny lub niszczący, co sprawia, że jego dalsze używanie staje się nieetyczne. Po drugie, w szerszym znaczeniu, terapeuci mogą wyciągnąć wnioski z tego jak naukowcy uporali się z wieloma wcześniej zaistniałymi problemami etycznymi. Praca niniejsza przedstawia również etyczne aspekty badań naukowych, skupiając się na kwestiach, które mogą stanowić implikacje dla etyki w psychoterapii. W podsumowaniu, przedstawiona zostanie teza iż, rozpatrując pewne aspekty etyczne w terapii przez pryzmat etyki badań naukowych będzie można zasugerować sposoby, dzięki którym interakcje pomiędzy światem terapii systemowej a światem badań naukowych mogą być wzajemnie korzystne.

Etyczna terapia: propozycja dla ery postmodernizmu

Marco Bianciardi* i Paolo Bertrando**

*Dyrektor szkoleń, Centrum Episteme, Turyn, Włochy

** Dyrektor , Centrum Episteme, Turyn, Włochy

Niniejszy artykuł dotyczy problemu odpowiedzialności etycznej w psychoterapii. W dzisiejszych czasach, każdy terapeuta zmuszony jest świadomie odrzucić iluzję obiektywnego uzasadniania swoich wyborów dokonywanych w czasie trwania praktyki klinicznej; niemniej jednak nie powinno to jednocześnie prowadzić do zaniechania odpowiedzialności etycznej podczas profesjonalnej terapii. Wprost przeciwnie, konsekwencją takiej decyzji jest wzięcie pełnej odpowiedzialności za wszystko co może się wydarzyć w trakcie sesji terapeutycznych. Naszym zdaniem, obecnie odpowiedzialność kliniczna powinna być pojmowana inaczej niż dotychczas tj. w ramach klasycznej logiki: współczesna odpowiedzialność terapeuty powinna być rozpatrywana jako odpowiedzialność drugorzędna. Podjęcie takiej odpowiedzialności zakłada zdolność do monitorowania relacji w jakiej jest się osadzonym poprzez drugorzędne procesy.